

ביאור סוגי' בפרשה

מהרב אברהם גוטל ר"י דביר הקדש מ.ע

סדר הפרשיות מתרומה ועד אחרי מות

א. הנה יש לברר מדוע 'נדחפו' פרשות תזריע ומצורע המדברות בעיקר בענייני נגעים בין מיתת בני אהרן הכתובה בפ' שמיני ופרשתן המדברת מעבודת יוה"כ אחרי מות שני בני אהרן מדוע להרחיקן זה מזה את אחרי מות מפרשת מיתתם ושכבר מדברים על תזו"מ ניתן להקשות גם מדוע מיד לאחר שמובא בתוה"ק פ' מיתת בני אהרן עוסקת התורה במאכלות אסורות.

ב. ובעצם על פ' צו ושמיני יש להקשות הרי כבר בפ' פקודי ששי מדברים על כך שבחדש הראשון בשנה השנית בא' בחדש הוקם המשכן לאחר שמובא הציווי למשיחת כלי המשכן ואהרן ובניו ו'הכשרתם' לתפקידם, והרי הי' זה בשמיני למילואים א"כ מדוע המתינו עם פ' שמיני וכל המובא שם הרי כבר אחזו בסדר הכרונולוגי של הדברים שהתרחשו באותו הזמן ומדוע פיצלו זאת לכמה פרשיות ציווי על שבעת ימי המילואים בתצוה משיחת המשכן וכליו אהרן ובניו בשבעת ימי המילואים וא' ניסן בפקודי ביצוע קרבנות שבעת ימי המילואים בצו הקרבנות של א' ניסן בשמיני [ואגב קשה דבל"ה לא מפורטים בפ' שמיני כל הקרבנות שהוקרבו באותו היום דהא היו גם א. קרבנות הנשיאים המובאים בפ' נשא חמישי וגם ב. קרבנות היום תמידים ומוספים. רק צ"ל שקרבנות היום אין מה לכתבם מדהיו תמידים אז ברור שכשהתחילה העבודה הותחל הקרבת קרבנות הקבועים ולגבי הנשיאים צ"ל שמצינו בגמ' שעשו כמה דברים בכדי לחלוק כבוד לנשיאים הוריות ו: ואולי לכן גם כאן לא רצו לערב את עניין חנוכת המזבח ע"י הנשיאים עם חנוכת המשכן ע"י הכהנים אלא כ' זאת בפ"ע כדי לחלוק כבוד לנשיאים].

הן אמת שאין מוקדם ומאוחר בתורה מ"מ טעמא בעי למה שינו כאן כך ומדוע דווקא כך דאל"כ כבר אין מקום לדרשות חז"ל 'למה נסמכה' הרי אין מוקדם ומאוחר אע"כ שמוטל עלינו לפשפש ולמצא דברי חפץ. דוגמא לדבר פ' ויהי בנסוע בהעלותך ששי וה'נ' המנוזרת שעשה סימניות לפניו ולאחריו לומר שאין זה מקומו רש"י שם והרי התורה מלאה מ'אין מוקדם ומאוחר' ומה רוצים ממוקם זה דווקא, וצ"ל שחז"ל באו לומר שכאן שעשה לו סימניות הוא לומר שהתורה רצתה שנדע שאין זה מקומו שהרי מקומו בפ' במדבר דהבעה"ט ביאר שה'נ' ההפוכים באו לומר שמקום פרשה זו הוא בדגלים שבפ' במדבר שהוא בדיוק נ' פרשות פתוחות וסתומות בכיוון אחר נ' הפוך... כשכ' שם ונסע מחנה הלויים בתוך המחנות שם מקומו וא"כ והביאו זאת לכאן להפריד בין פורענות וכו' ורבו המפרשים למה הביאו דווקא את פ' ויהי בנסוע להפריד ואכמ"ל.

ג. והנראה בזה בס"ד דמיד לאחר מיתת בני אהרן נצטוו הכהנים בפ' שתויי יין ומיד בהמשך יש את המאכלות האסורות וההקשר הוא שכשם שלכהנים יש ענייני אכילה כל' שתייה האסורים להם מחמת כהונתם, לכל ישראל יש גם איסורי אכילה מחמת מעלתם ע"פ כל העמים וזה מבואר בא' הפסוקים הנמצאים בסוף פ' מאכלות האסורים אני ה"א המעלה אתכם מארץ מצרים והתקדישתם ודרשו חז"ל ב"מ סא: מובא ברש"י עה"פ אם כל מה שעלייתם ממצרים הי' להמנע מאכילת שקצים ורמשים כבר די בזה וכבר נקרא ש'עלינו' בזה מכל אומה ולשון. ובזה ביארתי בס"ד הביטוי המופיע בפסוקים 'ישראל קדושים' ויש כאן פליאה גדולה בשלמא צדיקי הדור וקדושי עליון אפשר לקרותם קדושים אבל סתם עמך בית ישראל 'קדושים' גם אותם השפלים הטרודים ושקועים כל כולם בתאוותיהם הכי יקראו קדושים אתמהה והתי' כ' בדברי חז"ל אלו שברגע שאדם נמנע מאכילת שקצים ורמשים כבר עלה והתקדש והרי גם אותם שעדיין לא זכו למדרגות גבוהות בקדו' עדיין בד"כ לא ירדו לשפל כזה עד שיאכלו שקצים ורמשים כאוה"ע השפלים לכן שפיר יכולים להקרא קדושים. כמובן שאין סוף לדרגות הקדו' וההתנזרות מענייני העוה"ז וכדברי חז"ל ב"ר צ. ב. קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני ה"א קדושותי למעלה מקדושתכם נמצאנו למדים שהי' צד שצריך להגיע לקדושת הי"ת. מבהיל.

ד. וכיוון שתוך כדי העיסוק במאכלות האסורות נכנס גם ענייני טומאת שרץ ונבלה המשיכו לטומאה היוצאת מהגוף בבני אדם שזה יולדת המובאת מיד לאחר פ' שקצים ורמשים וכדברי ר' שמלאי מה יצירת האדם היתה לאחר בהמה חי' ועוף כך תורתו נתפרשה לאחר תורת בהמה חי' ועוף ויק"ר יד א מובא ברש"י עה"פ זב וזבה נדה ובע"ק דינם מובא בסוף פ' מצורע.

רק כיוון שמיתת נדב ואביהו היתה בהקריבם אש זרה והנה רבו הדעות בחז"ל ויק"ר כ' וי. ובמפרשים איך ומה הי' מהות חטאם ואיך בדרגתם הגבוהה של 'בקרובי' עדיין חטאו. הא מיהת היות ורק כהנים יכולים להקריב ולהקטיר ממלא רק

הם יכלו להגיע לכזה חטא שהי' בהקרבת אש זרה. כיון שהרי ישראל הרי לא נכנס להיכל וגם לא מקטיר ומקריב כלל. מתוך כך הביאו את דיני נגעים שכל כולם נחתכים רק ע"פ כהן. עד כדי שאם הכהן אינו יודע מביאים ת"ח לומר לו מה יאמר... ר"מ ט. צרעת ט' ב' [לכן היום לא נוהג דיני נגעים מדאין לנו היום כהנים מיוחסים רק כהני חזקה ואף שבדין 'הפה שאסר' יכל להתיר את עצם מה שאסר אך בכדי לעבור על איסורי תגלחת בתער לא יוכלו לסמוך על כהן חזקה ממלא המצורעים לעולם לא יוכלו להטהר שהרי חלק מתהליך הטהרה הוא להתגלח בתער את כל בשרו וצריך להתגלח פעמים פעם בכדי להתחיל את ימי ספרו ואז הוא עדיין אב הטומאה כלים 'א' א' ורק לאחר תגלחת ב' טובל ולמחרת ומביא קרבנותיו אבל אם לא התגלח בפעם הראשונה אף אם טבל עדיין נשאר מטמא כמצורע וגם אם נסבור שבהקפת כל הראש אינו עובר באיסור הקפה מיר נז: כאן הבעי' היא השחתת הזקן לכן לא נהגים בזה היום כי אין לנו כהן שיכול לצוות על כך. וצריך לי עיון בתי' זה הרי בלא"ה כולם טמאי מתים כלו' אה"ט משנה כלים שם אז מה אכפת לי להיטמא ממצורע ולהיות ראשון לטומאה מחמת זה. עכ"פ זו אולי הסיבה להכנסת תזו"מ בין מיתת בני אהרן שהייתה בדבר הכשר רק בכהנים לבין עבודת יוה"כ דפרשתן הכשרה רק בכהנים.

ה. ועתה נחזור לימי המילואים. ידועים דברי הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות שעיקר הגלות והגאולה מתיחסת לענייני הנפש ולא לעניין הגוף ואשר לכן מסיים ספר שמות בהשראת השכינה שהייתה במשכן ולא בקרי"ס כשהתפטרנו מהמצרים באופן סופי.

עפ"ד סדר הפרשיות הוא דקודם **נצטוו** על בניית המשכן וכליו ועשיית בגדי הכהונה ואז **נצטוו** על 'הכשרת המשכן והכהנים לפעולה' וזה ע"י ימי המילואים בהם גם משחו וגם הקריבו קרבנות [אמנם משע"ה עבד בשביהמ"ל אבל בזה הוא הדגים להם בפועל איך עושים] עד כאן פרשות תרומה תצוה.

בפרשת פקודי כ' שמרע"ה **נצטווה** בא' ניסן להקים בפעם האחרונה את המשכן. פי' שבכל ימי המילואים הי' בונה וסותר ובשמיני למילואים בנה, ולא סתרו את המשכן עד שנעלה הענן בכ' באייר בהעלותך רביעי, וכן נצטווה למשוח את המשכן וכליו ואת אהרן ובניו כבשביהמ"ל בכדי שהמשכן יפעל באמת' כשאהרן ובניו הם יהיו המקריבים. ובאמת כ' שם **שכך עשה** מרע"ה והיתה השמחה הגדולה בכך שזכו ושרתה השכינה. ובעצם **אותו הרגע הי' הרגע האמיתי של גאולת מצרים** וזה הפסוק האחרון שם בפרשה ובספר שמות כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהי' לילה בו הוי אומר חזרה השראת השכינה וחזרו למעלת האבות הקדו' שהרי האבות הקדו' זכו ושרתה בביתם השכינה כמאמר חז"ל ב"ר ס' ט"ז מובא ברש"י עה"פ האהלה שרה אמו ח"י שרה חמישי שהי' נר דלוק מע"ש לע"ש ונתברכה העיסה והי' ענן קשור על האהל ומעלות אלו עם ישראל הפסיד בגלות עד שהגיעו ל"ע למ"ט שערי טומאה וכאן במשכן הכל חזר בנר המערבי שהי' עדות לבאי עולם בלחם הפנים שיש אוכל כזית ושבע יש אוכל ומותיר ובעיקר שהי' ענן ה' על המשכן. וכיוון שנגאלנו, אפשר כבר לומר חזק חזק. כלו' כל מה שמובא ציווי בניית המשכן והמילואים הוא היכי תמצא להגיע לנקודה העיקרית שמעניינת אותנו והיא שחזרה השראת השכינה וממלא נגאלנו שהרי ספר שמות נקרא בחז"ל ספר הגלות והגאולה וכל מה שלא קשור לזה באופן ישיר נדחה לאחר כך שהרי אינו מעניין הגאולה.

לכן אחרי שתיארנו בפ' פקודי את ימי המילואים והיום השמיני בקצרה במה שנגע להשראת השכינה, עתה בפרשת צו ושמיני חוזר ומפרט מה שהי' בפועל בימי המילואים וביום השמיני אבל כיוון שלא נגע ישירות בעניין השראת השכינה לכן לא הי' לו מקום בספר שמות. לכן חוזר על הקרבנות אף אותם שהוקרבו בימי המילואים כיון שהם היו דוגמה לאהרן ולבניו ולא מכשירים להשראת השכינה כמשיחת המשכן והכהנים ולכן בפ' פקודי מוזכר רק עניין המשיחה ולא עניין הקרבנות ודו"ק.

אך לפני שחזרו לפרט את הקרבנות שהקריבו הי' צריך לבאר מה זה עולה מה זה חטאת וכן מה הם שלמים ומנחות בכדי שלפני שמזכירים שוב את זה שהקריבו בימי המילואים וביום השמיני קרבנות אלו נדע על מה מדובר. וכיוון שהי' צריך להזכיר את הקרבנות שהקריבו אז כבר הזכירו את כל סוגי הקרבנות והמנחות כולל אשם אף שאינו בדיוק חטאת אך הרי מביאים אותו כשיש ספק חיוב חטאת וכיון שמזכיר אשם תלוי כבר מזכיר עוד אשם גזלות ומעילות. אשם מזיר ומצורע ושפחה חרופה היות וכל א' מהם הוא פרשה בפ"ע העדיפה התורה לא להזכירם כאן אלא במקומם ויש לבאר שעולה ויורד הוא סוג של חטאת או אשם ולכן גם הוא מוזכר כשם שמוזכר חטאת כה"ג מלך והעלם דבר ואולי א"צ לכ"ז דברגע שהתחיל לפרט דיני הקרבנות גמר את כולם.

ולאחר שכל את דיני הקרבנות חזר בפירוט על הקרבנות שהוקרבו בימי המילואים ע"י מרע"ה ואח"כ מה שהוקרב ביום השמיני ע"י אהרן הכהן ומה שקרה בהמשך שראו שירדה אש מהשמים וירונו ויפלו ע"פ וגם את מעשה נדב ואביהו.